

Haavoittuvimmassa asemassa oleviin kohdistuvat leikkaukset on lopetettava

Kehitysvammaliitto, Kehitysvammaisten Tukiliitto, FDUV ja Autismiliitto esittävät huolensa hallituksen sosiaaliturvaleikkauksista ja hyvinvointialueille asetetuista säästövelvoitteista, jotka heikentävät kehitysvammaisten ja autismikirjon ihmisten ja heidän perheidensä asemaa, elintasoa ja hyvinvointia.

Hallituksen toimet lisäävät kehitysvammaisten ja autismikirjon ihmisten köyhyyttä

Asumistuen leikkaaminen on kohtuutonta kehitysvammaisille ja autismikirjon ihmisille ja vammaislapsiperheille. Vaatimus muuttamisesta halvempaan asuntoon on heille hyvin kuormittavaa, ja heille soveltuvien asuntojen tarjonta on rajattua. Muuttaminen ja muutokset arjessa ovat hyvin kuormittavia näille ihmisille, jotka tarvitsevat pysyvyyttä ja tukea asumiseensa. Myös vuokrat ja muut asumiskustannukset ovat nousseet, mikä heikentää toimeentuloa. Kiristykset osuvat raskaimmin yleisen asumistuen piirissä oleviin vammaislapsiperheisiin sekä työttömiin ja osa-aikaisesti työelämässä mukana oleviin, usein lievästi kehitysvammaisiin ja autismikirjon ihmisiin.

Myös työelämän ja työttömyysturvan heikennykset vaikeuttavat pienipalkkaisessa ja osa-aikatyössä olevien kehitysvammaisten ja autismikirjon ihmisten selviytymistä. Heidän työmarkkinatilanteensa on erittäin vaikea. Heikennykset haastavat myös vammaislapsiperheitä. Vammaista perheenjäsentä hoitavan henkilön on vaikea vaihtaa työpaikkaa nopeasti. Haasteellisen elämäntilanteen lisäksi työllistymistä hidastavat riittämättömät palvelut ja työelämässä kohdattu syrjintä.

Toimeentulon vaikeuksia lisäävät asiakasmaksujen ja lääkkeiden hintojen korotukset. Moni vammaisista ihmisistä tarvitsee runsaasti terveydenhuollon palveluja. Osa tarvitsee lääkkeitä huomattavasti muita ihmisiä useammin. Kehitysvammaisilla ihmisillä lääkekorvausten jälkeen itse maksettavien lääkekulujen osuus on tutkitusti suurempi kuin muulla väestöllä.

Leikkaukset nuoren kuntoutusrahaan ja ammatillisen kuntoutuksen ajalta maksettavaan kuntoutusrahaan ohjaavat nuoria turvautumaan näitä suurempaan takuueläkkeeseen ja suuntautumaan näin opiskelun ja työelämän sijasta suoraan eläkkeelle. Tämä syventää entisestään vammaisten nuorten eriarvoisuutta suhteessa muihin nuoriin.

Sosiaaliturvaleikkausten yhteisvaikutuksena yhä useampi joutuu turvautumaan viimesijaiseen toimeentulotukeen ja ruoka-apuun.

Hyvinvointialueiden säästövelvoitteet vaarantavat palvelujen riittävyyden

Sosiaaliturvaa ja toimeentuloa koskevien heikennysten lisäksi uhkana ovat hyvinvointialueille asetetut tiukat säästövelvoitteet, joiden toteuttamisaika on liian lyhyt. Vammaisilla ihmisillä ja heidän perheillään on huoli muun muassa asumispalveluiden ja lapsiperheiden tuen riittävyydestä sekä työtoiminnan jatkuvuudesta.

Säästöpaineeet kiristävät hyvinvointialueilla tehtävää laintulkintaa palveluita myönnettäessä. Tämä vaarantaa yksilölliseen tarpeeseen perustuvat palvelut, joita sosiaalihuollon lainsäädäntö ja YK:n vammaissopimus edellyttävät järjestämään. Samalla ennaltaehkäisevistä palveluista, kuten matalan kynnyksen toiminnasta, leikataan, mikä johtaa raskaampien ja kalliimpien palvelujen tarpeeseen. Puutteelliset palvelut syrjäyttävät ja aiheuttavat esimerkiksi vammaisten nuorten kouluakäymättömyyttä ja opintojen keskeyttämistä.

Oikea-aikaiset ja riittävät palvelut tukevat vammaisten ihmisten ja heidän perheidensä itsenäistä elämää ja osallistumista yhteiskuntaan ja työelämäään. Vammaispalveluista ja vammaisilta ihmisiltä leikkaaminen ei ole säästökeino, vaan poliittinen valinta, joka tulee yhteiskunnalle kalliiksi sekä taloudellisesti että inhimillisesti.

Vaadimme eriarvoisuutta lisäävien leikkaustoimien pysäyttämistä ja uudelleen arviointia

Valtiontalouden säästötoimenpiteet lisäävät vammaisten ihmisten eriarvoisuutta suhteessa muuhun väestöön. Vaadimme, että nykyiset haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisiin kohdistuvat leikkaukset on peruttava, eikä uusia kiristyksiä tule kohdistaa vammaisten ihmisten elintaso ja hyvinvointia heikentäviin kohteisiin, kuten ruoan arvonlisäverotukseen. Toteutettavien toimenpiteiden vaikutuksia on seurattava ja arvioitava suhteessa perusoikeuksiin ja kansainvälisiin velvoitteisiin, kuten YK:n yleissopimukseen vammaisten henkilöiden oikeuksista ja YK:n yleissopimukseen lapsen oikeuksista.

Susanna Hintsala, toiminnanjohtaja
Kehitysvammaliitto

Satu Taiveaho, toiminnanjohtaja
Autismiliitto

Annette Tallberg-Hahtela, verksamhetsledare
FDUV

Risto Burman, toiminnanjohtaja
Kehitysvammaisten Tukiliitto

Lisätietoja:

Susanna Rieppo, asiantuntija, Kehitysvammaliitto
p. 050 329 0511, susanna.rieppo@kvl.fi